

Σύνοψη συμπερασμάτων ημερίδας:
«Αφαλάτωση με Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας σε νησιά. Προοπτικές και χρηματοδοτικές ευκαιρίες για την Κρήτη»

Τη Δευτέρα 8 Οκτωβρίου πραγματοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία στην κατάμεστη συνεδριακή αίθουσα διαλέξεων του Αγροτικού Κέντρου Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας BIC Κρήτης, η ημερίδα με θέμα «Αφαλάτωση με Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας σε νησιά. Προοπτικές και χρηματοδοτικές ευκαιρίες για την Κρήτη», που διοργάνωσε ο Τ.Ο.Ε.Β. Ιεράπετρας σε συνεργασία με το Εργαστήριο Βιομηχανικών, Ενεργειακών και Περιβαλλοντικών Συστημάτων του Πολυτεχνείου Κρήτης.

Οι εργασίες της ημερίδας ξεκίνησαν με το χαιρετισμό του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ιεραπότνης και Σητείας κ. Κυρίλλου, παρουσία του Γεν. Γραμματέως του Υπουργείου Μεταφορών και Υποδομών κ. Γεωργίου Δέδε, ενώ χαιρετισμούς απηύθυναν η Αντιπεριφερειάρχης Λασιθίου κ. Πελαγία Πετράκη και ο πρόεδρος του Τ.Ο.Ε.Β. Ιεράπετρας κ. Μανώλης Παπαδάκης.

Ακολούθησαν οι εισηγήσεις της ημερίδας που έγιναν από διακεκριμένους ακαδημαϊκούς, υπηρεσιακούς παράγοντες και εκπροσώπους των φορέων που ασχολούνται με τη διαχείριση των υδάτων σε έξι συνολικά ενότητες, με τελευταία τη σύνοψη των ενδιαφερόντων αποτελεσμάτων της ημερίδας από τους Καθηγητές του Πολυτεχνείου Κρήτης κ.κ. Σπυρίδωνα Παπαευθυμίου και Γεώργιο Αραμπατζή.

Παρακάτω συνοψίζονται τα βασικά συμπεράσματα της ημερίδας:

1. Τοπικά και Περιφερειακά θέματα διαχείρισης υδάτων

- Αποτελεί **κοινή παραδοχή** όλων των συμμετεχόντων ότι **το πρόβλημα της λειψυδρίας** στην ευρύτερη περιοχή της Ιεράπετρας πρέπει **άμεσα να απασχολήσει** όλους τους εμπλεκόμενους κρατικούς και ιδιωτικούς φορείς.
- Τα **αίτια του φαινομένου της λειψυδρίας** (που προς το παρόν είναι περιοδική) εντοπίζονται κυρίως: **i.** στην υπερκατανάλωση των υδατικών πόρων, **ii.** στην έλλειψη κατάλληλων υποδομών (ή στη μη επικαιροποίηση των ήδη υπαρχόντων ώστε να καλύπτουν σημερινές ανάγκες) και **iii.** στις ήδη ορατές επιπτώσεις του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής.
- Οι υπολογιζόμενες, **ήδη υπάρχουσες, ποσότητες** υπόγειων και επιφανειακών υδάτων που δεν χρησιμοποιούνται με ορθό τρόπο, **πιθανώς να είναι επαρκείς** για την κάλυψη τμήματος ή και ολόκληρων των αναγκών για άρδευση και ύδρευση, τουλάχιστον σε χρονικό ορίζοντα δεκαετίας.
- Η Πολιτεία έχει εξαγγείλει την **υλοποίηση τεχνικών έργων** για τη δημιουργία σημαντικών υποδομών (που αφορούν κυρίως στο φράγμα των Μπραμιανών), τα οποία με την υλοποίησή τους θα βελτιώσουν σημαντικά τα υδατικά αποθέματα του φράγματος.
- Θα πρέπει να καταστεί σαφές ότι όποιες **τεχνικές προτάσεις και λύσεις** προκριθούν για τη διαχείριση των υδατικών πόρων θα πρέπει να είναι **έγκαιρες** και **μακροπρόθεσμες**, καθώς οι αναμενόμενες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής αλλά και της αύξησης της ζήτησης θα έχουν επίδραση στις ανάγκες για παροχή ποιοτικού νερού ύδρευσης και άρδευσης στην περιοχή.
- Είναι δεδομένο ότι πιθανά φαινόμενα λειψυδρίας θα επηρεάσουν (σε βαθμό που δεν μπορεί να προσδιοριστεί και να ποσοτικοποιηθεί) **όλους τους καταναλωτές και χρήστες νερού** για οικιακή, επαγγελματική αλλά και αρδευτική χρήση.

2. Αφαλάτωση με ΑΠΕ: τεχνολογικές δυνατότητες, επιπτώσεις και σχετική εμπειρία από ήδη εγκατεστημένες μονάδες

- Η τεχνολογία της αφαλάτωσης αποτελεί μία τεχνικά δοκιμασμένη λύση και υπάρχουν φορείς με εκτεταμένη εμπειρία υλοποίησης και λειτουργίας σχετικών μονάδων μικρής και μεγάλης κλίμακας.
- Είναι δεδομένο ότι στην ευρύτερη περιοχή της Ιεράπετρας υπάρχουν **αυξημένες ανάγκες** για ύδρευση (με εξαιρετικά μεταβαλλόμενη ζήτηση λόγω εποχικότητας και τουρισμού) και για άρδευση (λόγω των εκτεταμένων θερμοκηπιακών καλλιεργειών) αλλά και **εξαιρετικό δυναμικό για εγκατάσταση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας** (με έμφαση σε ηλιακές ή αιολικές εγκαταστάσεις). Η **συνδυασμένη χρήση** Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας σε μονάδες αφαλάτωσης αποτελεί αξιόπιστη και βιώσιμη λύση για παροχή ποιοτικού νερού.
- Ως βασικά **πλεονεκτήματα** της αφαλάτωσης αναφέρθηκαν: **i.** η δυνατότητα άμεσης υλοποίησης, **ii.** η παροχή νερού με εξαιρετικές ιδιότητες, **iii.** η δυνατότητα εγκατάστασης μονάδων μικρής έως και πολύ μεγάλης δυναμικότητας σε διαφορετικές τοποθεσίες, **iv.** η δυνατότητα ενοικίασης και χρήσης μονάδων αφαλάτωσης για ορισμένα χρονικά διαστήματα.
- Ως βασικά **μειονεκτήματα** της αφαλάτωσης αναφέρθηκαν: **i.** το κόστος εγκατάστασης και λειτουργίας, το οποίο οδηγεί σε αυξημένο κόστος παρεχόμενου νερού σε σχέση με τις ήδη υπάρχουσες τιμές, **ii.** η απαίτηση για συνεχή επίβλεψη και συντήρηση κατά τη διάρκεια λειτουργίας.
- Σημαντικά θέματα που αφορούν στους **τοπικούς φορείς υλοποίησης** (Δήμοι, Δημοτικές Επιχειρήσεις – ΔΕΥΑ, Περιφέρεια) είναι: **i.** το ασαφές πλαίσιο υλοποίησης σχετικών έργων καθώς απαιτείται πιθανή δέσμευση του φορέα υλοποίησης με συμβάσεις που η χρονική τους διάρκεια θα υπερβαίνει τη θητεία των υπογραφόντων-διοικούντων, **ii.** η ανάγκη για πολύ προσεκτική τεχνική μελέτη χωροθέτησης πιθανών εγκαταστάσεων αφαλάτωσης, για να μειωθεί το λειτουργικό τους κόστος αλλά και προκειμένου να μπορούν να υποβληθούν αιτήσεις χρηματοδότησης σχετικών έργων, **iii.** η μη ύπαρξη εκπαιδευμένου προσωπικού στους φορείς (π.χ. ΔΕΥΑ) για την εύρυθμη λειτουργία των σχετικών μονάδων.

3. Κοστολόγηση – τιμολόγηση υπηρεσιών ύδατος

- Είναι δεδομένη η υποχρέωση των φορέων διαχείρισης υδάτων (ΔΕΥΑ, ΤΟΕΒ, κλπ) να προχωρήσουν σε αναλυτική κοστολόγηση και τεκμηριωμένη τιμολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών τους με βάση την σχετική κοινοτική οδηγία που υλοποιεί την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» αλλά και «ο χρησιμοποιών (ύδωρ) πληρώνει» και εισάγει το εργαλείο της ανάκτησης του κόστους των υπηρεσιών νερού.
- Μεσοπρόθεσμα, όλες οι υλοποιούμενες επενδύσεις από το κράτος σε υποδομές στους τομείς του ύδατος, θα πρέπει να αποπληρώνονται από τους χρήστες με ενσωμάτωση του κόστους απόσβεσης παγίων στα τιμολόγια των φορέων.
- Η αναμενόμενη υλοποίηση των ανωτέρω, πιθανότατα θα οδηγήσει σε αύξηση των σχετικών τιμολογίων ή στην αναγκαιότητα για υλοποίηση επενδύσεων μείωσης του κόστους λειτουργίας των φορέων.

4. Χρηματοδοτικά σχήματα και ευκαιρίες

- Η χρήση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας σε συνδυασμό με μονάδες αφαλάτωσης αποτελεί τεχνικά αποδεδειγμένη και βιώσιμη λύση, η οποία συνήθως **αποτελεί προτεραιότητα** σε χρηματοδοτικά σχήματα που αφορούν σε **νησιά και ευπαθείς περιοχές**.
- Η **ύπαρξη χρηματοδοτικών ευκαιριών** για εγκαταστάσεις αφαλάτωσης σε συνδυασμό

(ή και όχι) με Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, **είναι δεδομένη** και πολλοί φορείς σε πανελλήνιο επίπεδο (κυρίως Δήμοι και Δημοτικές επιχειρήσεις) έχουν ενταχθεί σε σχετικά χρηματοδοτικά πακέτα.

- Η δυνατότητα σύστασης Ενεργειακών Κοινοτήτων για εγκατάσταση μονάδων ΑΠΕ που θα τροφοδοτούν μονάδες αφαλάτωσης, σε συνδυασμό με τα οικονομικά κίνητρα και μέτρα στήριξης που προβλέπονται, προσφέρουν νέες επιχειρηματικές και χρηματοδοτικές ευκαιρίες.
- Η διεκδίκηση των σχετικών χρηματοδοτήσεων απαιτεί **πολιτική βούληση, τεχνική επάρκεια** και **προετοιμασία** των φορέων.

Η αφαλάτωση **δεν αποτελεί ευχή ούτε κατάρα** για την ευρύτερη περιοχή της Ιεράπετρας και της Κρήτης γενικότερα, αλλά είναι **επιλογή** στην οποία πιθανώς να αναγκαστούν οι φορείς να καταφύγουν λόγω εξωγενών συνθηκών. Πρέπει επομένως οι αρμόδιοι να εξετάσουν τις δυνατότητες υλοποίησης τέτοιων μονάδων με χρηματοδότηση από εθνικούς πόρους – σχήματα, προκειμένου να αποκτηθεί η σχετική εμπειρία και τεχνογνωσία.